hus&bolig
Bilag til 6 • 2011
Fokus på brannskader

DEN RØDE FARE: Etter at man ble mer bevisst helseskadene ved røyking, har antallet branner som skyldes sigarettglør sunket dramatisk. Likevel er det mellom 1 300 og 1 500 boligbranner i Norge hvert år, og 60 – 70 mennesker omkommer. Foto: Dag G. Nordsveen/Samfoto.

Unngå brann

Norske hus og hjem brenner mindre enn tidligere, men tar det fyr, har du kortere tid å redde deg ut på enn før.

TEKST: **DAG ERIK KONGSLIE**

– De senere årene har antall branner i Norge avtatt. Tallene har stabilisert seg mellom 1 300 og 1 500 boligbranner i Norge årlig, sier administrerende direktør Dagfinn Kalheim i Norsk brannvernforening. – Fra tid til annen skjer det større ulykker, men den generelle tendensen er positiv. Allikevel kommer vintersesongen hvert år og da er hus og bolig langt mer utsatt for brann enn resten av året, sier han.

Selv om det brenner mindre, ser brannforløpet nå helt annerledes ut enn hva det gjorde tidligere. En brann i dag er langt farligere:

– I 1950 tok det i gjennomsnitt syv til femten minutter fra flammen oppstod til det ble full overtenning. I dag, med nye produkter og nye stoffer som brenner raskere, er denne tiden halvert. Derfor er det ekstremt viktig at vi sikrer oss, sier han.

Færre branner koster mer

Til tross for at antall branner synker, øker utbetalingene fra forsikringsbransjen. Årsaken til dette paradokset er at de brannene som oppstår er mer omfattende.

– Sammenliknet med våre naboland koster branner i Norge mer. Så selv om det brenner mindre og mindre i Norge, blir det stadig dyrere. Vi omgir oss med mer verdifullt inventar og byggekostnadene i Norge er generelt høye. Dette er faktorer som stiger for hvert år. Derfor utbetaler forsikringsbransjen stadig mer penger, sier kommunikasjonsdirektør Leif Osland i Finansnæringens Fellesorganisasjon.

Forsikringsbransjen er naturlig nok opptatt av at man skal ta ansvar og forebygge skader, for brann er det mest ødeleggende et hjem kan bli utsatt for.

– I tillegg til brannskadene følger også vannskader i forbindelse med slukningsarbeidet. Vannskadene gjør at alle branntilfeller får svært høye økonomiske konsekvenser, sier Osland.

Farlig fett

Kjøkkenet er det rommet som brenner oftest. Omtrent ti prosent av alle branner i privatboliger skyldes tørrkoking. Tørrkoking vil si at matvarene som blir satt på ovnen blir stående så lenge at all væske fordamper. Tilbake i gryten er tørre stoffer som antenner bare temperaturen blir høy nok. Pinnekjøtt som koker tørt er en gjenganger i førjulstiden. I tillegg kommer mange små elektriske produkter på kjøkkenet som mikrobølgeovner, miksere og kaffemaskiner som kan ta fyr.

– Et annet fareområde er kjøkkenvifta. Når man lager mat, fester det seg fett i viften og i ventilasjonskanalen. Dette fettet er lettantennelig, akkurat som fettet i en smultgryte. Dersom viften ikke er ren, men tilgriset med mye matfett, kan det oppstå problemer. Skulle man glemme å slå av en komfyr vil varmen fra platen etter hvert smelte fettet i viften. Når dette drypper ned på platen vil fettet kunne antennes på komfyren. En åpen flamme som står opp i vifta er en skikkelig brannbombe, og flammene vil trekkes inn i ventilasjonskanalen. Da har du full fyr i hele huset på et øyeblikk, sier Kalheim. Derfor anbefaler Norsk brannvernforening at man rengjør kjøkkenviften en gang i måneden.

– I tillegg fører vinteren og juletidene med seg andre problemer og det er folk som skal hjem fra julebord. I likhet med at voldsstatistikken øker, ser vi også at antall brente pizzaer i

Slik har du brannøvelse hjemme

- Gjør brannøvelsen til en lek, slik at du ikke skremmer barna. Snakk om hvorfor det er viktig å ha brannøvelse. Fortell om røykvarsleren og hvorfor den vil begynne å pipe.
- Lag noen enkle regler for hva barna skal gjøre dersom røykvarsleren piper og det lukter røyk.
- Prøv ulike rømningsveier. Vurder om det er behov for ekstra hjelpemidler, for eksempel stige. Bli enige om hvem som går først og hvem som går sist.
- Bli enige om hvor dere skal samles, for eksempel ved flaggstangen eller epletreet.
- Snakk sammen etterpå og foreta en evaluering. Gjenta øvelsen minst to ganger per år.

Kilde: Norsk brannvernforening

GRAFIKK: **KENNETH LAUVENG / MEDIAMANIA**

årsaker i hus

ovnen øker. Det er ikke ofte jeg anbefaler junkfood, men i dette tilfellet anmoder jeg folk om å kjøpe kebab ute, fremfor å ta med seg pizza hjem for å steke den. Det er en skikkelig brannfelle hvis man sovner, sier skadesenterleder for bygningstakst, Inge Gudmund Aas i If skadeforsikring.

Røykvarsler redder liv

Ditt viktigste våpen mot ødeleggende brann i hjemmet er røykvarsleren. Siden 1990 har det ifølge norsk lov vært påbudt å ha en røykvarsler i huset. Denne bør testes jevnlig, og batteriet bør byttes hvert år den første desember, på røykvarslerens dag.

– Fra det oppstår flammer til det er full overtenning har man i snitt tre til syv minutter. Da er det ekstremt viktig å ha en fungerende røykvarsler, sier Kalheim.

–Vi anbefaler selvsagt å ha røykvarslere som er koblet opp mot et alarmselskap. Disse varslerne går på strøm fra strømnettet og har batteri i reserve i tilfelle strømbrudd. Tro imidlertid ikke at oppkoblingen mot brannstasjon skal redde livet ditt. Gjennomsnittlig utrykningstid for brannvesenet i Norge er ca.14 minutter. Den viktigste livreddende innsatsen gjør du altså selv. Da kan et brannslukningsapparat eller brannteppe være alfa og omega.

Inge Gudmund Aas i If skadeforsikring mener vi ikke må belage oss på å stole på kun ett brannslukningsapparat i hjemmet.

– Ofte er de store apparatene tunge å håndtere. Slukningsapparater kommer også i mindre størrelser. Disse kan plasseres på strategiske steder i huset, slik at de er lett tilgjengelige. Riktignok tømmes slike fort, men de kan gi deg nok tid til at du kan hente et større apparat, eller at noen andre kommer med det, sier han.

Aas etterlyser også en bevisstgjøring på hvor i huset apparatene er plassert og hvor tilgjengelige de er.

– Disse bør plasseres slik at man har tilgang på et apparat uansett hvor i huset man er, og de bør være enkle å få tak i sier han.

Innarbeid rutiner

Dagfinn Kalheim vil ikke at folk skal bli psykelig opptatt av å sjekke alt, men det kan være lurt å ha gode rutiner for hva man sjekker før man legger seg.

– Det som fungerer for meg er å ta en liten runde rundt i huset når jeg slukker lysene. Da ser jeg om det er ting som lyser eller burde være slått av. Det er ingen krise dersom noe skulle stå på. Sannsynligheten for at noe skjer er liten, men det er greit å være på den sikre siden.

I de fleste hjem tar man rømningsveier for gitt. Du bør alltid ha tilgang på to rømningsveier. Dette bør være et vindu i tillegg til nærmeste utgangsdør. Hvordan du kommer ut hvis døren er stengt, bør drilles jevnlig, spesielt i familier med barn.

– Å ha brannøvelse fra tid til annen er veldig nyttig. Hvis barna vet hva de skal gjøre ved en eventuell brann gjennom å ha øvd på det, er det mye lettere å gjennomføre det dersom uhellet skulle være ute. Ting må øves på, for at det skal skje automatisk. Det kan være lurt å ha brannøvelse en gang i halvåret, mener Kalheim.

dek@huseierne.no

Sjekkliste

Som eier av boligen er du ansvarlig for brannsikkerheten. Ved jevnlige egenkontroller kan du gjøre mye for å redusere brannrisikoen.

Hver dag før du legger deg bør du sjekke
- at alle levende lys er slokket.
- at komfyr, vaskemaskin og tørketrommel er slått av.
- at tv'en er slått av med av-knappen der slike finnes, ikke bare med fjernkontrollen.
- at ingen ovner er tildekket.

Hver måned bør du
- teste at røykvarsleren fungerer med røyk eller ved å bruke testknapp.
- teste jordfeilbryter i sikringsskapet.

Hvert kvartal bør du sjekke
- at nåla i trykkmåleren på brannslokkeapparatet peker på det grønne feltet. Vend pulverapparatet opp ned et par ganger, slik at pulveret ikke klumper seg.
- at husbrannslangen er tilkoblet og fungerer.
- at kjøkkenvifta er ren og fri for brannfarlig fett.

Hvert halvår bør du
- gjennomføre brannøvelse med hele familien.
- undersøke om det er svimerker eller sterk varmgang i sikringsskapet.
- stramme til skrusikringene i sikringsskapet.

Hvert år bør du
- bytte batteri i brannvarsleren hver 1. desember.
- se etter svimerker i støpsler, kontakter, lamper og liknende.

Kilde: Norsk brannvernforening

HUSEIERNES LANDSFORBUND

www.huseierne.no